

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

ב.

עין משפט נר מצוה

צ"ה א מ"י פ"י מהל'
ע"מס' הלכה ד'
צ"ו ב מ"י ש"ס ופ"ק ג
מהל' זכיה וממנה
הלכה י"א סג' ע"ש ע"ד
ט"ו ש"ע י"ד ס"י ק"ה
ס"ק"ף י"א ונ"ש"ע ח"מ פ"י
רמ"ט ס"ק"ף י"ג
צ"ז ג מ"י פ"י מהלכות
ע"מס' הלכה ופ"ג
מהל' זכיה וממנה י"א:
צ"ח ד מ"י פ"י מהל'
ע"מס' הלכה ט"ו
ש"ע י"א ונ"ש"ע ח"מ פ"י
רמ"ט ס"ק"ף י"ד
צ"ט ו מ"י פ"י מהל'
נכרות הל"י סג' ע"ש
ס"ק"ף י"א ונ"ש"ע ח"מ פ"י
רמ"ט ס"ק"ף י"ה
ק ז מ"י פ"י מהלכות
א"ש"ר פ"ח הל"י
וה"ל"ג סג' לא"ן ק"מ
ט"ו ש"ע י"א ונ"ש"ע ח"מ פ"י
ס"ק"ף י"ז א:]

תורה אור השלם

1. תהלים י"א אלהיך
לקבץ ויהייתם יחידים
תתקיים אתם לא תכרת
לקה ברית ולא תתחבם.
דברים ז ב
2. לא תאכלו כל נבלה
לגר אשר בשעריך
תתקנה ואכלה או מבר
לקבר כי עם קדוש אתה
לוי אלהיך לא תבשל
גדי בחלב אמו.
דברים יד ב
3. מה רבו מעשיך יי
קלם בקבוקה עשית
מלאה הארץ בקנך.
הילים קד ב
4. כי תצא מחנה על
אנביך ונשמרת מכל
דבר רע.
דברים כג י

גליון הש"ס

תוס' ד"ה דאמר וכו'
שהרי כל שאר האבות
מותריי. ע"י ט"ו א"ן
מנילה ד' ד: ד"ה
דלגמיה:

רבינו הגנאל

[נ"מ] מנא לן שאמר
לא תחנם ש"מ לא
תתן להם חנייה בקרקע
וש"מ לא תתן להם
חן. אסור לישראל לומר
עובד כוכבים זה נאה
הוא או עובדת כוכבים
אבל גומטן לו בקרן
וזית שלא תמכור וראה
ורוצה לאודיו ולומר ברוך
שככה לו בעולמו ברוך
שאומר על האילות שפיר
דמי. אבל לתת לעובד
כוכבים מתנה בהנשוא
היא ור' מאיר מחיר ור'
יהודה אסר דתניא לא
תאכלו כל נבילה לגר
אשר בשעריך וגו' אחד
הגר ואחד העובד כוכבי
בין במכירה בין בבחינה.
ר"י אומר דברים ככתבן
לגר בבחינה ולעובד
כוכבים במכירה כדכתיב
או מכור לעובד כוכבים.
מכל דבר רע שלא
יסתכל אדם באשה נאה
ואפילו בפניה באשת

דאמר קרא לא תחנם לא תתן להם חנייה בקרקע. דריש
נמי מהאי קרא בסמוך שלא ליתן להם חן ושלא ליתן
להם מתנת חנם וסתמא דמלתא מיירי ככולהו עובדי כוכבים וכן
משמע בסוגיין בסמוך וקשה דהאי לא תחנם בשבט אומות דוקא כתיב
דכתיב (דברים י) ונשל גוים רבים
מפינך החמי וגו' וכתיב לא תכרות
להם ברית ולא תחנם ולא תתחנן
עם וצפרק הערל (יבמות דף ע"ו.)
מוקמינן ליה בשבט אומות דגזירותן
לית להו תמנות וכתיב עוד בפרשה
בתך לא תתן לבנו ואמרינן בספ"ק
דיבמות (דף ק"ז.) וצפוק האומר
בקיודשין (דף ס"ח.) וס' דלרנן דלא
דרשי כי יסיר לרבות כל המסירין
לא ילפינן מהאי קרא שאר אומות
לאימיר דלא תפסי זהו קדושין דהא
האי קרא צו' אומות כתיב וכן לא
תמיה כל נשמה וי"ל דודאי צלל הכן
קראי איכא טעמא רבה דלא מלינן
לאוקמינן אלא צו' אומות (א) ולא
תמיה כל נשמה ליכא לאוקמינן בשאר
אומות דכתיבא כתיב זהו והיו לך
למש ועדוך וכן כי יסיר לרנן
דלא דרשי טעמא דקרא סגרא הוא
לאוקמינן בשבט אומות דמסירי טפי
וכן לא תתחנן ליכא לאוקמינן אלא
בשבט אומות * שהרי כל שאר אומות
מותריין לצלל צקאל גזירותן חוץ
מאותם שאסר הכתוב מצרי עמוני
ומואבי אצל מתנת חנם ומתנת חן
וחנייה אינן שום טעם לחלק בין
שאר עובדי כוכבים לז' עממים מיהו
קשיא דכתיבת צרית שכחזו אלא
לא תחנם א' בשאר אומות איירי
הכתיב (מלכים א' ה) גבי שלמה
והירס מלך לור ויכרתו צרית שמיס
ועוד דמשמע כל שאר אומות לא
הזכירו על כריתת צרית דהא
בגזעונים כתיב (יהושע ט) בקרבי
אתה יושב ואיך אכרות לך צרית
משמע הא בשאר אומות מותר וי"ל
דלא תכרות צרית נמי לא קאי אלא
בשבט אומות וטעמא רבה איכא
וענינא דקרא נמי מוכח דכתיב
ונשל גוים רבים ועלומים ממך
מפינך החרס תחרימם לא תכרות
להם צרית ואיכא למימר דכיון

לא סתן להם חן. שלא יאמר כמה עובד כוכבים זה נאה:
ה"ג אס כן לנכור לא תחנם. בקריאתו מלא דמשמע לשון
חנייה והוא חן: מאי לא תחנם. חסר קרי ציה לא תחנם לשון
חנייה קרקע: פניא נמי. דכולהו ילפי מהאי קרא לא תתן להם
חנייה מדלא כתיב תחנם קרי ציה
תחנם. לא תתן להם חן קרי ציה
לא תחנם לשון חנייה והיינו חן.
מתנת חנם קרי ציה לא תחנם
לשון חנם: לגר אשר בשעריך. גר
תושב שקבל עליו שבט מצות שנלוו
בני נח ונצילה מותרת לו ואתה
מלווה להחיותו דכתיב גר ותושב
וחי עמך (ויקרא כה:) ס"ל או
מכור. וקאי אגר דלעיל מיניה לגר
תמנה ואלהה או מכור: לעובד
כוכבים צרית מנין ס"ל תמנה
או מכור ונכרי. ודרוש לתרייהו
אנכרי דאי לרננים ככתבן אתא
דלעובד כוכבים אסור לתמנה הכי
איצטרי ליה למכתב תמנה ואלהה לגר
אשר בשעריך או מכור ונכרי דלא
מאי לאוקמינן קרייה דנתינה אנכרי:
ולעובד כוכבים צרית. אצל חנם
אסור ליתן לו שום מתנה: ופרקינן
ור' יהודה הא ודאי שפיר קאמר
ר"מ. דבין מכירה בין נתינה איכא
למישרינה לעובד כוכבים ואגר:
או. חלוק הוא: להקדים נתינה דגר.
אס יש גר בשעריך לא ימכרה
לעובד כוכבים ולהכי אתא או
למשמע הכי לגר אשר בשעריך
תמנה והוא עיקר מלווה או אס
אין גר מוכרה לעובד כוכבים:
ולא

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה דאמר וכו'
צו' אומות דלא תחנם:
(ב) שם ד"ה אחד וכו'
והסיקנן מה"מ שא"ר
פירושו:

מוסף רש"י

שי"ד לעמוד קודם
ביומי. ימי השבוע
(דקדושו' ל.) כי רבים
החללים הפילה. נאשה
זרה משמעת ותלמיד שאינו
טוב עולמו כשורה קרי לה
נמי הכי (מ"ט ס"ב.) זה
תלמיד שלא הגיע בור.
פילה לשון נפל שלא כלו
הידי (שם.) ורצוננו
לשון עולם עיניו. שטורגס
פיה ואנס מוריס לגור
היולה (שם.) ועד כמה.
לא ראו להוליא (שם.)
צריכה לומר.
צריכה ליתן לב ללומדה
(סוכה ב.) נרץ לשומעם
שימנו להן לב
ועלהו. דבר קל שנה
(שם.) בין לר' ישמעאל
בין לר' עקיבא. דלמי
בפרק ר' ישמעאל (לקמן
נא): בעבודת כוכבים
עלמה. איכא למי' אכורה
מיד ואיכא למי' כשמשנה,
כולהו מודו ככליל דלויס
אסוריס עד שיצטרף עד
שיעשו בהם שימוש לעבודת
כוכבים (חולין ח.) ישנה
לשכירות מתחלה ועד
סוף. כל פרוטה ופרוטה
כשנמנה תמניה ע"כ בעל
ההלכה לפועל השכירות
עשית ההלכה (דקדושו'
ח.) ע"כ עמוד קודם

תלמוד לומר תחנה או

מכירה ונתינה באלתם.
טעם מינה אחד מיתה
ואחד נתינה קיימי בין אגר
ובין אעובד כוכבים. ועד
דוקא כתיב הוא לגר
למכתב הכי תמנה לגר
ומכירה לעובד כוכבים
(חולין ק"ד.) דברים
כתבין ק' מתינה לא
יתנה לנכרי ולא יתמנה
לגר (פסחים כ"א.) או
למה לי. או לשון חילוק.
ואי כר' מאיר קאמר קרא
תמנה אגר ומכירה
אנכרי לא תמנה או (שם.)
לאוקמינן נתינה דגר.
אס יש גר ליתנה לו נתינה
קודמת למכירה לנכרי,
והא גר נכר תושב קאמר
קיינל עליו שלא לעובד
ע"מס' ואוכל נבלות (שם.)
דגר דמיה מצווה
להחיותו. דכתיב (ויקרא כה) גר ותושב וחי עמך (שם.) להקדים לא צריך קרא. מסקנא אנו יודעין שנתינה לגר קודמת, דכיון דהגר אכל מכירה לנכרי ואלאסור ליתן כמתנה לנכרי ומכור נבלה לגר (שם.)

לעובד כוכבים לא ימכרה לגר ואלאסור ליתן כמתנה לנכרי ומכור נבלה לגר (שם.)